

Postępowanie w migotaniu przedsionków z uwzględnieniem profilaktyki udaru mózgu

---

Piotr Pruszczyk,
Klinika Chorób Wewnętrznych i Kardiologii
Warszawski Uniwersytet Medyczny

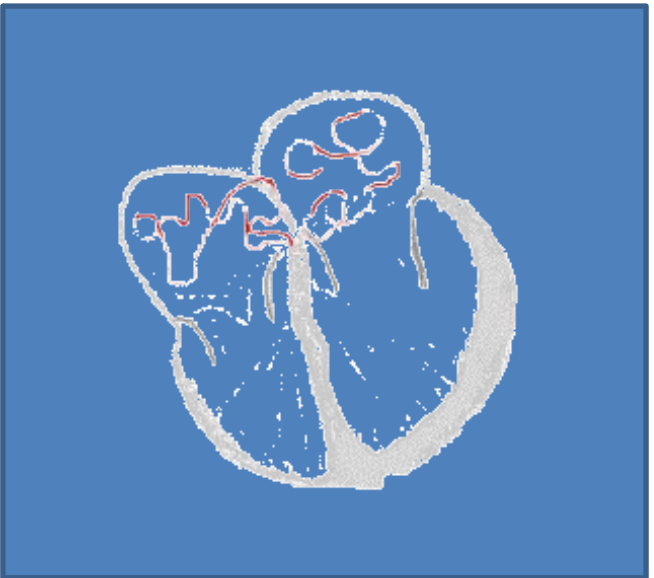
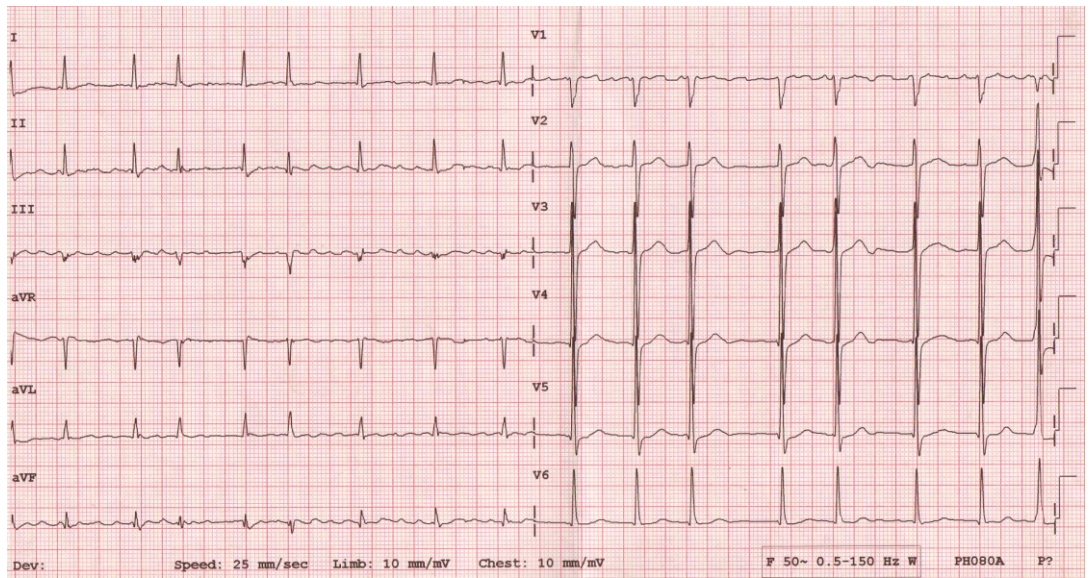
Centrum Diagnostyki i Leczenia
Żylnej Choroby Zakrzepowo Zakrzepowej
Szpital Dzieciątka Jezus

INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO
NA RODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Migotanie przedsionków

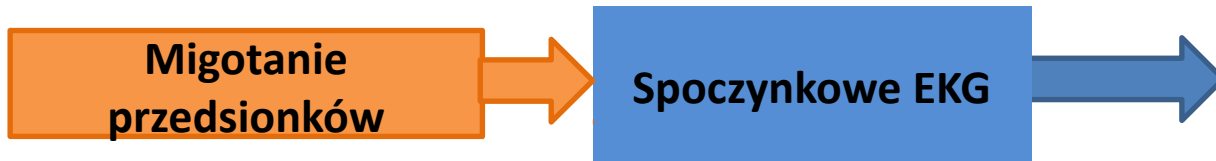
- Jedna z najczęstszych arytmii:
  - ok 1–2% populacji,
  - >80 roku życia 5–15%.
- W Polsce około 400 000 chorych (połowa chorych jest powyżej 75 roku życia)

Migotanie a udar

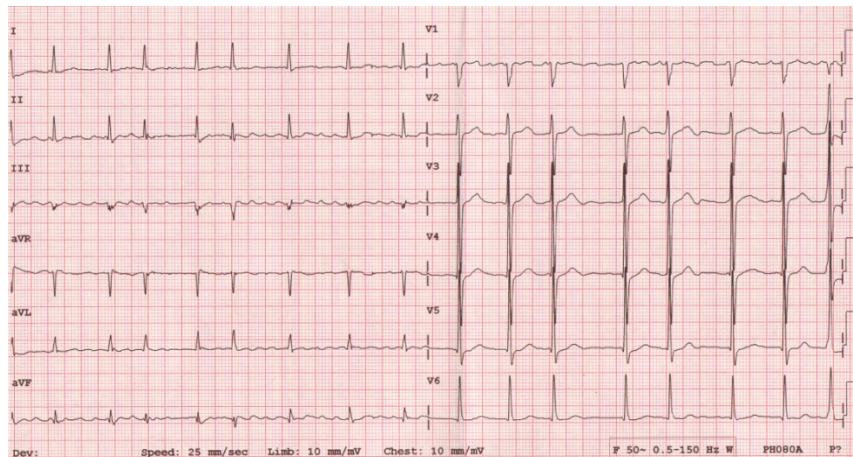

- do 25% chorych z pierwszym niedokrwiennym udarem mózgu ma MP
- „duże” udary
- W ciągu pierwszego roku śmiertelność w tej grupie chorych sięga 50%

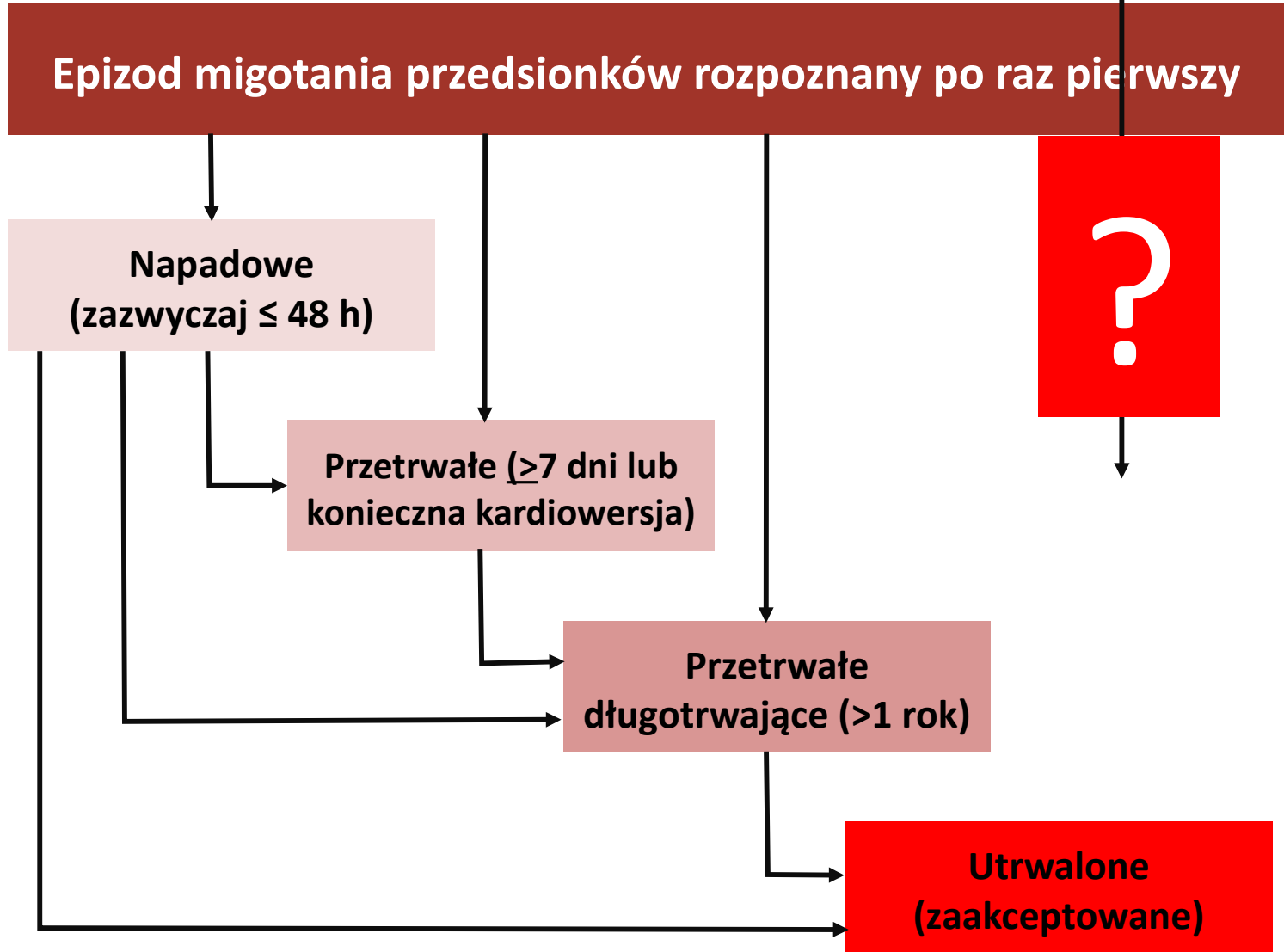
Schemat leczenia pacjentów z AF

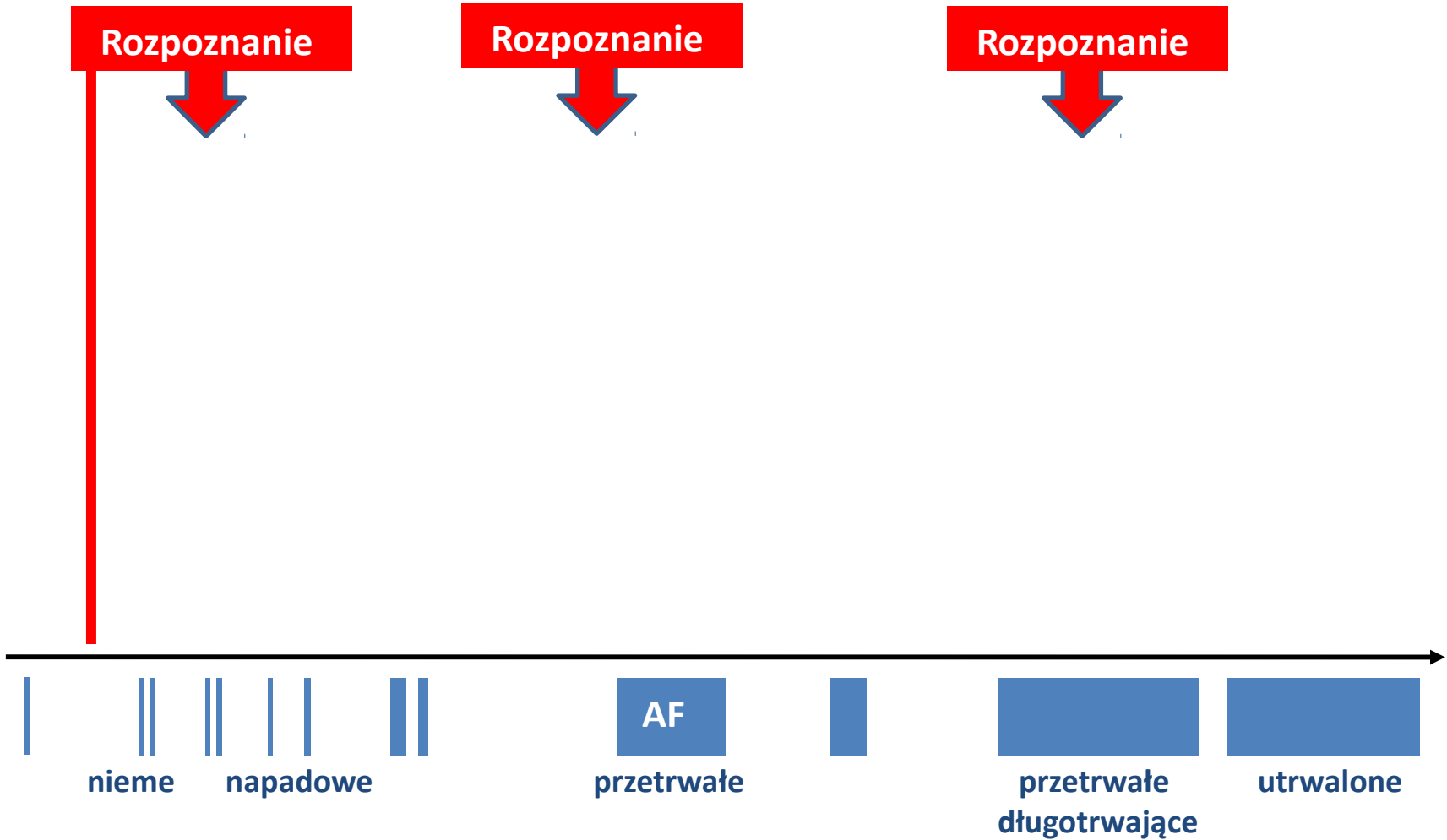
- 12 odprowadzeniowe ekg
- Co jeżeli w ekg nie ma MP?
- Holter ekg - 7-dniowy zapis potwierdzenie MP u około 70% pacjentów z MP , a negatywna wartość predykcyjna w przypadku niewystąpienia MP wynosi 30–50%

Klasyfikacja migotania przedsionków

Przebieg migotania przedsionków

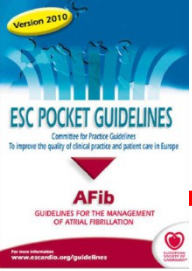

Stany chorobowe związane u chorych z MP : badanie ALFA

- *>70% chorych z MP ma choroby współistniejące*

MP marker choroby sercowo naczyniowej

Schemat leczenia pacjentów z AF

**Migotanie
przedsionków**

**12-odprowa-
dzeniowe EKG**

**Początkowe objawy
Punktacja w skali EHRA
Choroby współistniejące
Ocena wstępna**

Następstwa związane z migotaniem przedsionków

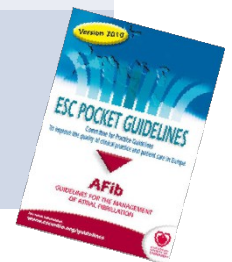

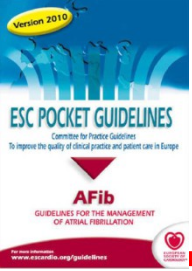
- 2-krotnie zwiększona śmiertelność
- Zwiększone ryzyko udaru mózgu, częstszy, o cięższym przebiegu
- Częstsze hospitalizacje - (jakość życia koszty)
- Jakość życia i wydolność wysiłkowa - duża zmienność: *od braku wpływu do istotnego obniżenia*
- Czynność lewej komory serca - duża zmienność: *od braku wpływu do tachykardiomiopatii i ostrej niewydolności serca*

Skala oceny objawów migotania przedsionków European Heart Rhythm Association (EHRA)

Klasyfikacja objawów związanych z AF – EHRA score

Klasa EHRA	Wyjaśnienie
EHRA I	„Bez objawów”
EHRA II	„Objawy łagodne”; codzienna aktywność pacjenta niezaburzona
EHRA III	„Objawy ciężkie”; codzienna aktywność pacjenta zaburzona
EHRA IV	„Objawy uniemożliwiające funkcjonowanie”; codzienna aktywność pacjenta niemożliwa

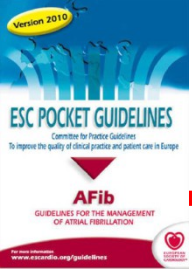

Poszukiwanie przyczyny MP

- **Badanie kliniczne** w tym pomiar ciśnienia tętniczego
- **Badanie laboratoryjne:** ocena funkcji tarczycy (TSH), morfologii krwi, stężenia kreatyniny , glikemia elektrolity
- **Echokardiografia:** choroby zastawek, nieprawidłowości komór (przerost LK, EF) wielkość przedsionków, wrodzone choroby serca

Poszukiwanie przyczyny MP (2)

- gdy objawy lub czynniki ryzyka choroby wieńcowej **wskazana próba wysiłkowa.**
- utrzymujące się objawami dysfunkcji LK i/lub objawy niedokrwienia mięśnia sercowego **do rozważenia koronarografia.**

Schemat leczenia pacjentów z AF

**Leczenie p-krzepliwie
wydłużenie życia**

UWAGA
Powyższe podczas pierwszej wizyty

TEE

49 fps
Szpital Ki. Dziec. Jezus
US - RGB
Study: 20080421.094329
Series: 1
Instance: 3
Frame: 1 / 45
Zoom: 121%

21/04/2008 10:12:42 TIS1.3 M1.7
S7-2omni/Adult

TEE T: 38.9C

ndleya
I Kard
B 65

.19

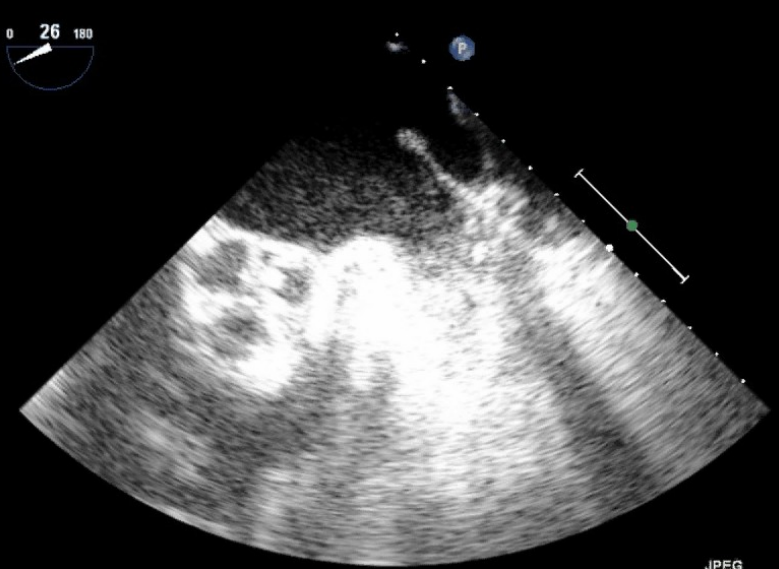
FR 49Hz
m

%
0
ff
i

G
R

M3

JPEG

106 bpm

Guidelines for the management of atrial fibrillation

The Task Force for the Management of Atrial Fibrillation of the European Society of Cardiology (ESC)

Skala CHA2DS2Vasc ocena ryzyka udaru u chorego z MP

Czynnik ryzyka	Punktacja	
Niewydolność serca/ dysfunkcja LK	1	
Nadciśnienie tętnicze	1	+
Wiek 75 lat	2	+
Cukrzyca	1	+
Udar/TIA, zator obwodowy	2	
Wiek 65-74	1	
Płeć żeńska	1	+
Maksymalny wynik	9	

**Kobieta, lat 75, nadciśnienie,
cukrzyca**

5

Guidelines for the management of atrial fibrillation

The Task Force for the Management of Atrial Fibrillation of the European Society of Cardiology (ESC)

Skala CHA2DS2Vasc ocena ryzyka **udar**

0	1	0%
1	422	1.3%
2	1230	2.2%
3	1730	3.2%
Wskazane/konieczne Leczenie >90% chorych z MP		
6	679	9.8%
7	294	9.6%
8	82	6.7%
9	14	15.2%

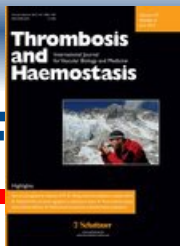
HAS-BLED

Kobieta, lat 75, nadciśnienie,
cukrzyca

Kryteria ryzyka HAS-BLED	Liczba punktów
N adciśnienie	1
N ieprawidłowa funkcja nerek lub wątroby (po 1 punkcie)	1 lub 2
U dar mózgu	1
K rwawienie	1
Z mienne wartości INR	1
P odeszły wiek (np. >65 lat)	1
L eki lub alkohol (po jednym punkcie)	1 lub 2

INR = Międzynarodowy współczynnik znormalizowany

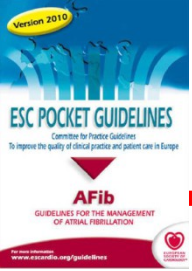
Wpływ typu ośrodka na decyzje terapeutyczne profilaktyki przeciwzakrzepowej u chorych z AF

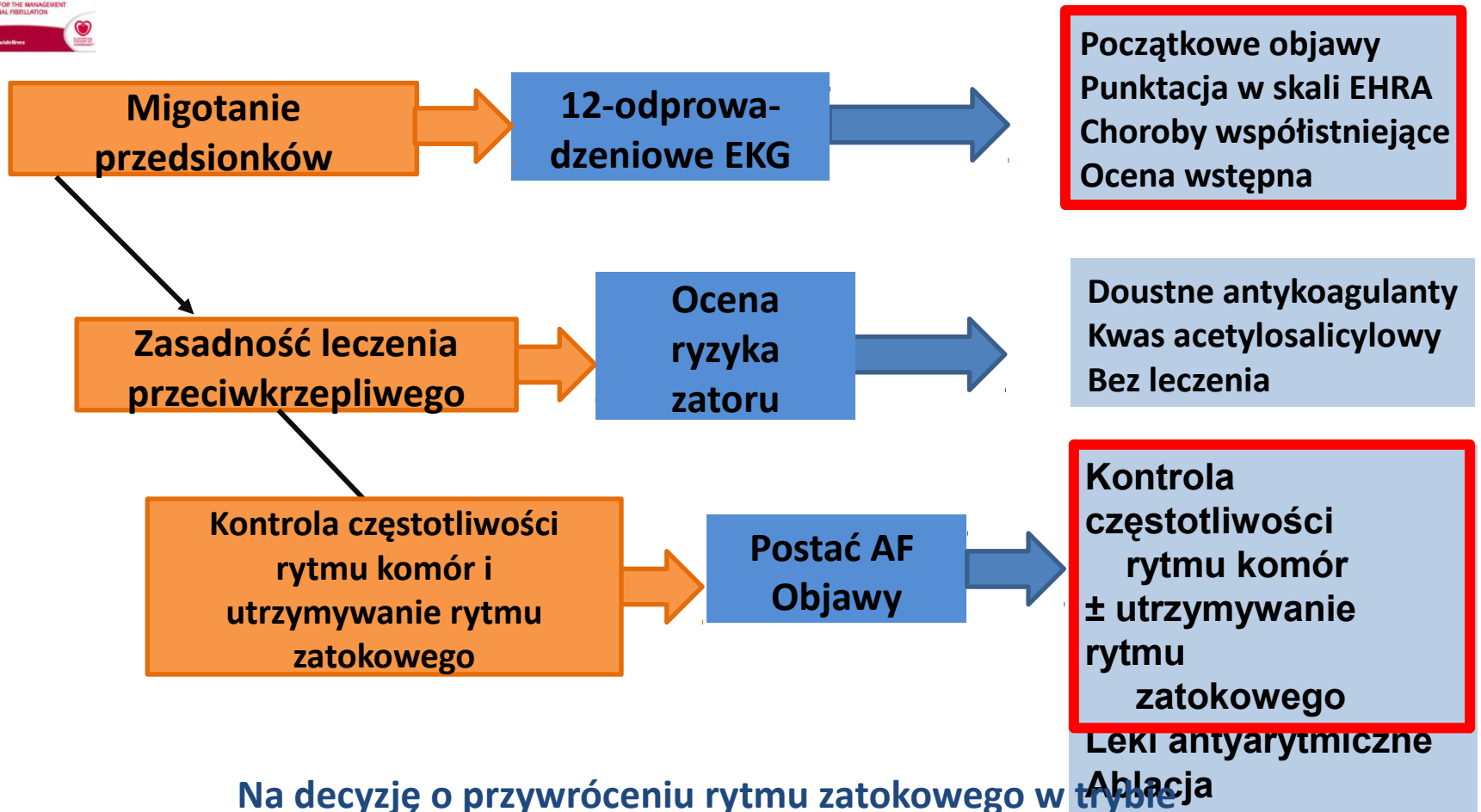
Rozpoczęcie antykoagulacji u chorych ze wskazaniami do prewencji udaru

- Szpitale referencyjne (68,8%)
- Ambulatoria kardiologiczne (73,6%)
- Szpitale rejonowe (55,1%)
- Lekarze podstawowej opieki zdrowotnej (52,0%)
- Opieka ambulatoryjna kardiologiczna lub szpital referencyjny: lepsze decyzje dot. leczenia OR 1,60 (1,20-2,12, p=0,001)

Wniosek: Decyzje terapeutyczne zależne od edukacji lekarzy. Leczenie przeciwkrzepliwe jest częściej zlecane przez specjalistę.

Schemat leczenia pacjentów z AF

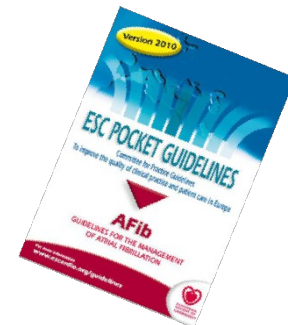

Na decyzję o przywróceniu rytmu zatokowego w trybie pilnym (u wybranych pacjentów) lub o doraźnym zwolnieniu rytmu komór (większość pacjentów) **wpływa głównie ocena ciężkości objawów klinicznych związanych z MP**

Wskazania do „walki” o rytm zatokowy

- U pacjentów, u których występują istotne objawy (wynik w skali EHRA ≥ 2) mimo właściwej kontroli częstotliwości rytmu komór, zaleca się strategię utrzymywania rytmu zatokowego *zalecenie IB*
- U pacjentów z objawami niewydolności serca związanymi z AF należy rozważyć utrzymywanie rytmu zatokowego w celu złagodzenia objawów niewydolności serca *zalecenie IIaB*

Czynniki predysponujące do nawrotu MP

- Starszy wiek,
- czas trwania MP przed kardiowersją,
- liczbę wcześniejszych nawrotów,
- powiększenie lewego przedsionka
- objawy choroby wieńcowej
- wada zastawki mitralnej.
- Niewydolność serca, źle kontrolowane NT,
- nadczynność tarczycy
- Zaburzenia elektrolitowe

Czynniki predysponujące do nawrotu MP

- **Starszy wiek,**
- czas trwania MP przed kardiowersją,
- liczbę wcześniejszych nawrotów,
- powiększenie lewego przedsionka
- objawy choroby wieńcowej
- wada zastawki mitralnej.
- Niewydolność serca, **źle kontrolowane NT,**
- nadczynność tarczycy
- Zaburzenia elektrolitowe

- Przywrócenie i utrzymanie RZ dalej wydaje się racjonalną strategią postępowania u wielu chorych z MP.
- Jeżeli kontrola częstotliwości rytmu serca nie pozwala na adekwatną redukcję objawów strategia utrzymania RZ może stać się długotrwałym celem terapii
- **Ryzyko udaru mózgu nie ulega zmniejszeniu po przywróceniu RZ konieczność skutecznej prewencji udaru mózgu !!**

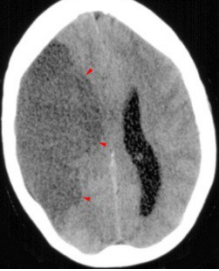

Udar mózgu

- **udar niedokrwienny**
zakrzep, ZATOR
- **Udar krwotoczny**

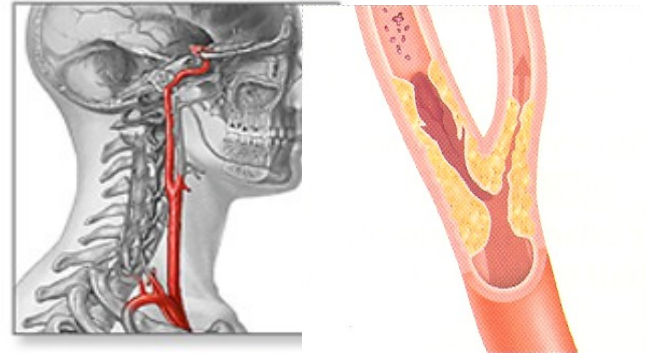

Udar mózgu

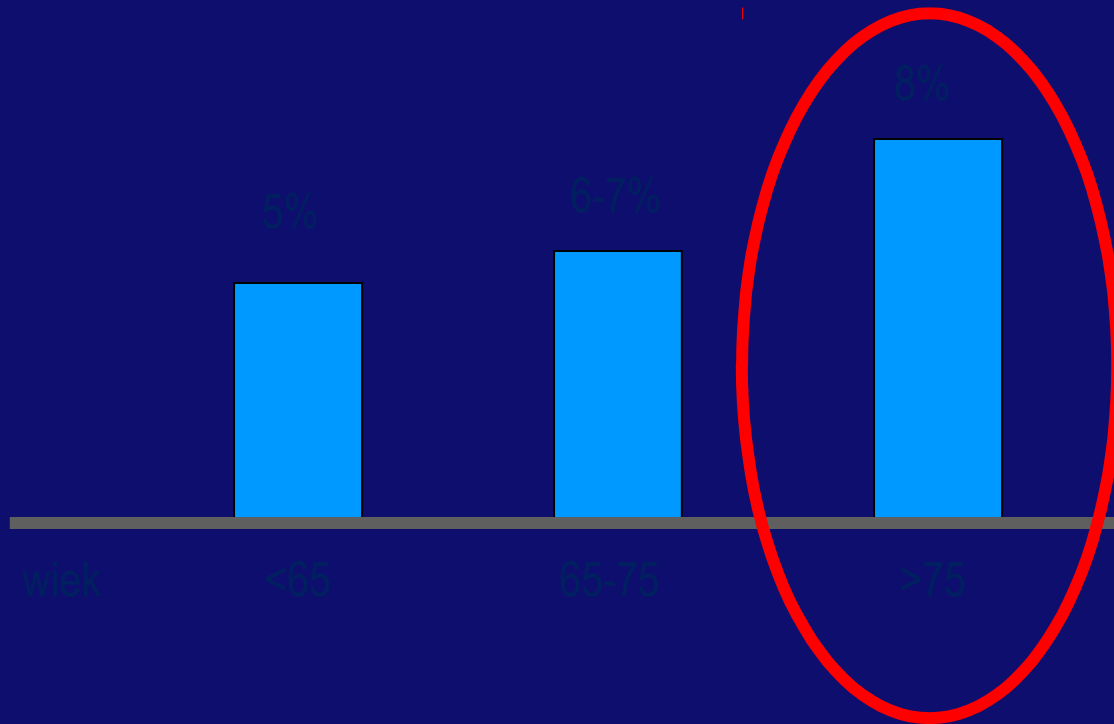
ZATOR

blaszką miażdżycową

Zator tętnica – tętnica

Częstość roczna udarów mózgu u chorych z MP w zależności od wieku

udary mózgu u chorych z MP nie otrzymujących leczenia przeciwzakrzepowego

Guidelines for the management of atrial fibrillation

The Task Force for the Management of Atrial Fibrillation of the European Society of Cardiology (ESC)

Skala CHA2DS2Vasc ocena ryzyka udaru u chorego z MP

Czynnik ryzyka	Punktacja	
Niewydolność serca/ dysfunkcja LK	1	
Nadciśnienie tętnicze	1	+
Wiek 75 lat	2	+
Cukrzyca	1	+
Udar/TIA, zator obwodowy	2	
Wiek 65-74	1	
Płeć żeńska	1	+
Maksymalny wynik	9	

**Kobieta, lat 75,
nadciśnienie, cukrzyca**

5

Guidelines for the management of atrial fibrillation

The Task Force for the Management of Atrial Fibrillation of the European Society of Cardiology (ESC)

Skala CHA2DS2Vasc ocena ryzyka udaru

0	I	0%
1	422	1.3%
2	1230	2.2%
3	1730	3.2%
Wskazane/konieczne Leczenie >90% chorych z MP		
8	82	6.7%
9	14	15.2%

Leczenie przeciwzakrzepowe

- **leki przeciwplatekcyjne**: (antyagregacyjne) np. aspiryna, clopidogrel
- **Leki przeciwkrzepliwne**: heparyny, antagoniści witaminy K, nowe doustne antykoagulanty

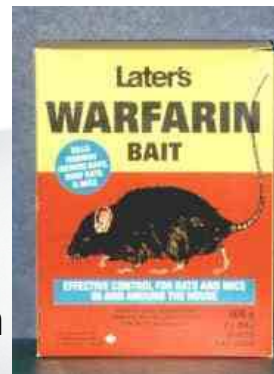

WARF

Wisconsin Alumni Research Foundation

- 1933 - farmer zgłosił się Wydziału Rolnego z prośbą o wyjaśnienie przyczyn śmiertelnych krwawień u krów (krew nie krzepła)
- 1941- izolacja antykoagulantu – pierwsze zastosowanie trutka na szczury
- Zaburzają syntezę czynników krzepnięcia zależną od witaminy K
- Wytworzone białka o zmniejszonej zdolności koagulacyjnej
- Używane 70lat

Doustne leki przeciwkrzepliwe

---

to nie tylko
antagoniści witaminy K (AWK)
(również: riwaroksaban, apiksaban
dabigatran),

Leczenie przeciwzakrzepowe - redukcja udaru mózgu w MP

- Aspiryna o 20%
- **Antagoniści wit K o 60%**
- **Nowe leki podobnie do AWK**
- **bez leczenia 0%**

Problemy leczenia AWK

- Dawkowanie indywidualne
- monitorowanie INR
- Liczne interakcje lekowe z pożywieniem

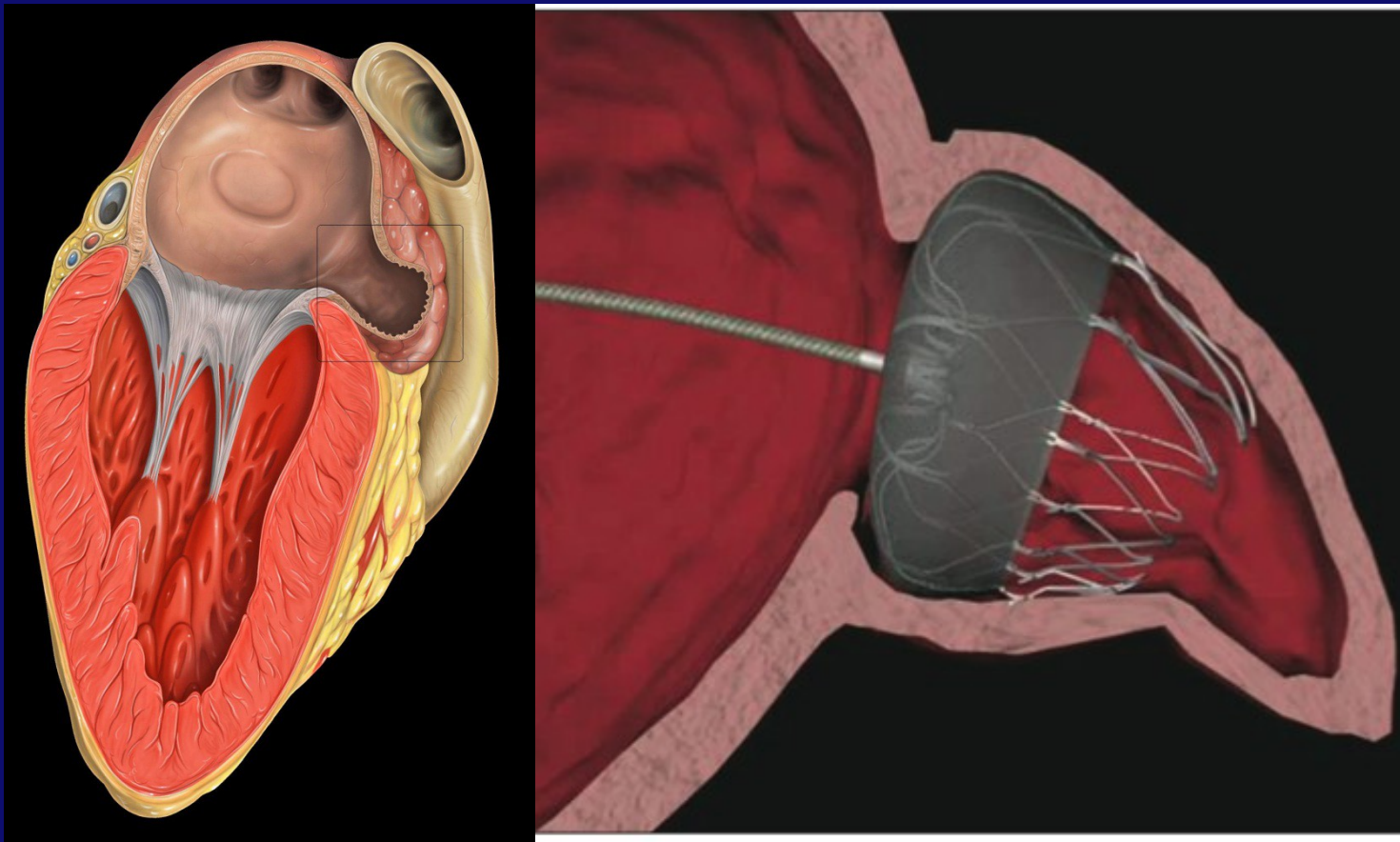
-
- Część chorych nie otrzymuje leczenia
  - 30-50 % chorych leczonych AWK, a w odniesieniu do chorych z MP rezygnuje z tej terapii

Alternatywa nowe leki przeciwkrzepliwe

*Leczenie p-krzepliwe
równowaga pomiędzy
skutecznością a
krwawieniami*

Przezskórne zamykanie uszka lewego przedsionka

Alternatywa dla chorych z wysokim ryzykiem krwawień

Żylna choroba zakrzepowo - zatorowa

- zatorowość płucna
i/lub
- zakrzepica żylna
  - zapadalność roczna
    - 0,5-1 przypadek/1000/rok

Zakrzepica żył

zespół pozakrzepowy

zatorowość płucna

trwała inwalidyzacja

zgon 3-30%

Silne czynniki ryzyka (ryzyko > 10x)

- złamanie (biodro, noga)
- wymiana stawu biodrowego lub kolanowego
- duże zabiegi chirurgiczne
- duże urazy
- urazy rdzenia kręgowego

Umiarkowane czynniki ryzyka (ryzyko 2–9)

- artroskopia stawu kolanowego
- wklucia centralne
- Chemioterapia
- niewydolność serca / niewydolność oddechowa
- hormonalna terapia zastępcza / doustna antykoncepcja
- nowotwory
- niedowład
- ciąża połóg
- przebyty epizod ŻChZZ
- trombofilia

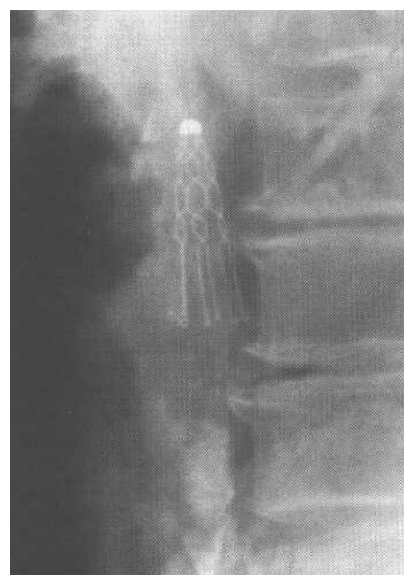
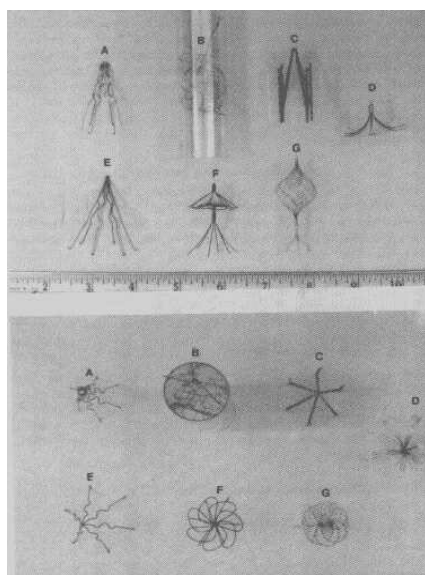
Profilaktyka pierwotna ZP

- **Znane czynniki ryzyka**
- Udowodniona skuteczność leków (LMWH, UFH, nowe leki,)
- Stosowana jedynie
  - 66% pacjentów na oddziałach zabiegowych
  - 35% pacjentów leczonych zachowawczo
    - Nie wierzymy w zagrożenie
    - Ryzyko krwawień
    - Trudności w stosowaniu
    - ekonomia

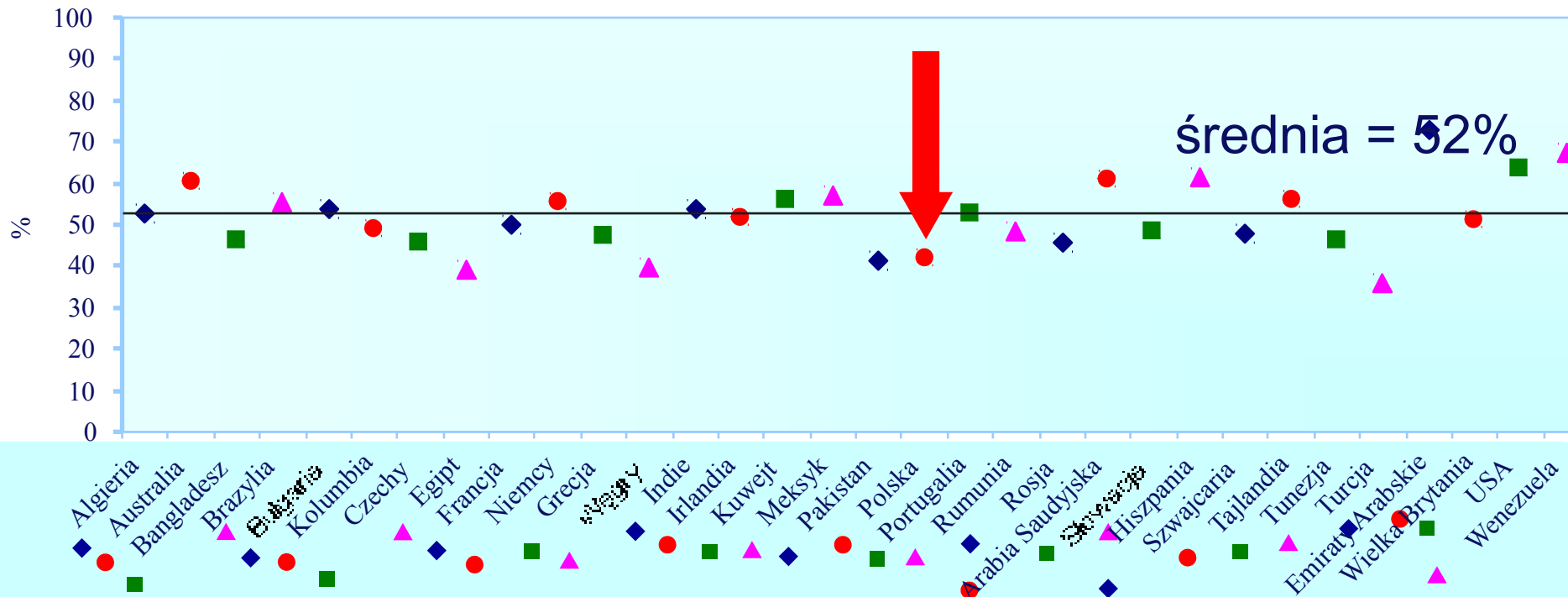
Filtry żyły głównej dolnej

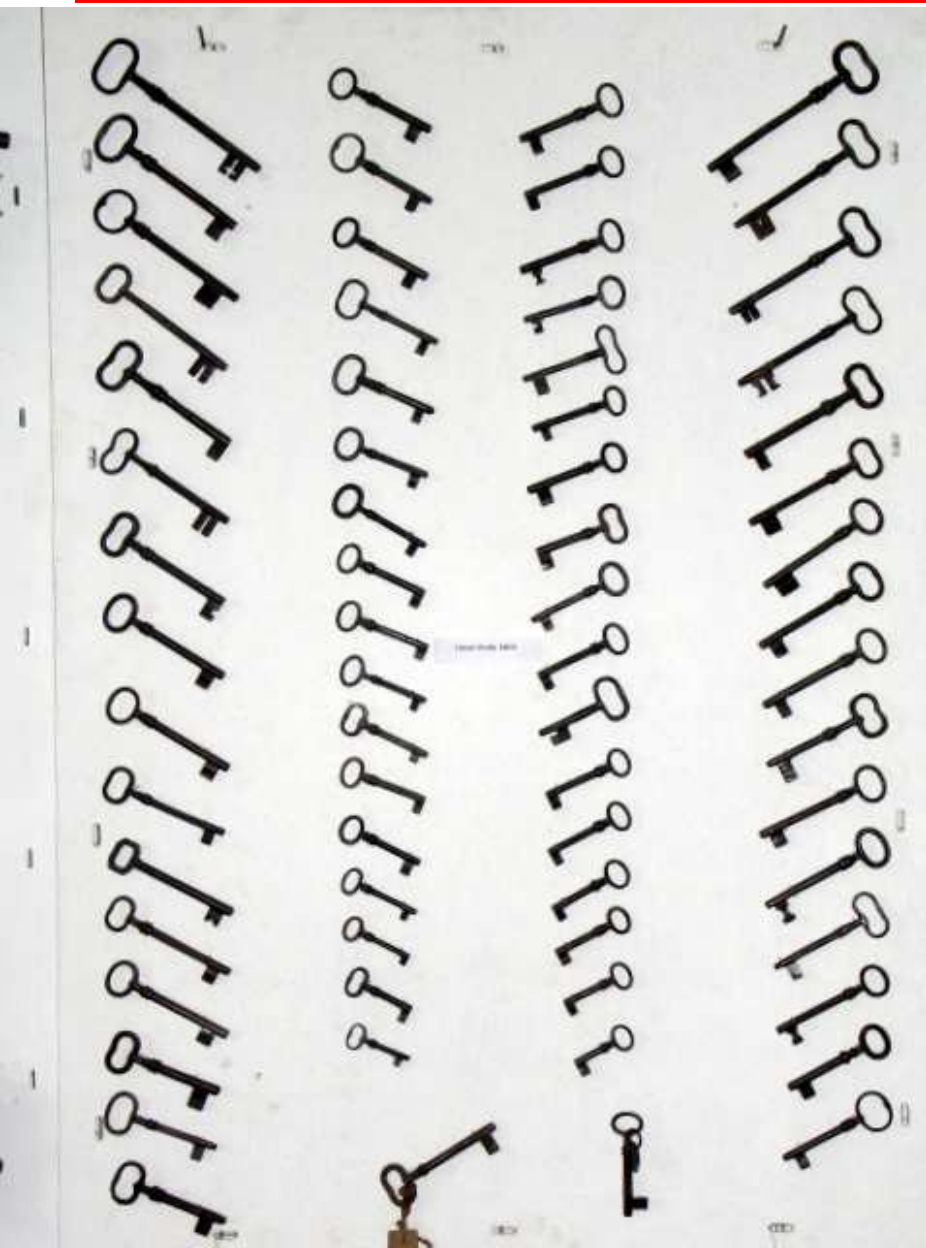

Pacjenci zagrożeni ŻChZZ w 32 krajach

N= 68 183

Profilaktyka udaru i powikłań zatorowych

Świadomość zagrożenia
Identyfikacja chorych
Nowe leki